

Ο Γιάννης Ρίτσος,

Σπουδαίος και πολυγραφότατος ποιητής, με διεθνή απήχηση, γεννήθηκε στη Μονεμβασιά την Πρωτομαγιά 1909. Ήταν το μικρότερο από τα τέσσερα παιδιά του μεγαλοκτηματία Ελευθέριου Ρίτσου και της Ελευθερίας Βουζουναρά.

Το 1919 αποφοίτησε από το Σχολαρχείο της Μονεμβασιάς και το 1921 γράφτηκε στο Γυμνάσιο του Γυθείου. Ήδη το 1924, κατά τη διάρκεια των σπουδών του στο Γύθειο, δημοσίευσε τα πρώτα του ποιήματα στο περιοδικό «Διάπλαση των Παίδων» με το ψευδώνυμο «Ιδανικόν Όραμα».

Το 1925 ολοκλήρωσε τις γυμνασιακές του σπουδές στο Γύθειο και έφυγε με την αδερφή του Λούλα για την Αθήνα. Το 1926 προσβλήθηκε και ο ίδιος από φυματίωση και επέστρεψε στη Μονεμβασιά ως το φθινόπωρο του ίδιου χρόνου, οπότε γράφτηκε στη Νομική Σχολή της Αθήνας, χωρίς να μπορέσει ποτέ να φοιτήσει. Το 1927 νοσηλεύτηκε στο σανατόριο «Σωτηρία», όπου γνωρίστηκε με τη Μαρία Πολυδούρη και με μαρξιστές και διανοούμενους της εποχής του.

Το 1931 ανέλαβε τη διεύθυνση του καλλιτεχνικού τμήματος της Εργατικής Λέσχης. Εκεί σκηνοθέτησε και συμμετείχε σε παραστάσεις. Το 1934 άρχισε να αρθρογραφεί από τις στήλες του Ριζοσπάστη κι εξέδωσε την πρώτη του συλλογή με τίτλο «Τρακτέρ» με το ψευδώνυμο Σοστήρ (αναγραμματισμό του επιθέτου του). Τον ίδιο χρόνο έγινε μέλος του ΚΚΕ, στο οποίο παρέμεινε πιστός μέχρι το θάνατό του. Το 1935 κυκλοφόρησε τη δεύτερη ποιητική συλλογή του με τίτλο «Πυραμίδες» και προσελήφθη ως επιμελητής κειμένων στις εκδόσεις «Γκοβόστη».

Στις 9 Μαΐου 1936 έγιναν στη Θεσσαλονίκη αιματηρές ταραχές, κατά τη διάρκεια της μεγάλης καπνεργατικής απεργίας. Την επομένη, ο Ρίτσος είδε στο «Ριζοσπάστη» τη φωτογραφία μιας μάνας να θρηνεί το νεκρό παιδί της και πήρε αφορμή για να γράψει ένα από πιο δημοφιλή ποιήματά του, τον «Επιτάφιο», που εκδόθηκε σε 10.000 αντίτυπα.

Το 1937 ο ποιητής νοσηλεύτηκε στο σανατόριο της Πάρνηθας και τον ίδιο χρόνο, συγκλονισμένος από την αρρώστια της πολυαγαπημένης του αδελφής Λούλας, έγραψε την ποιητική σύνθεση «Το τραγούδι της αδελφής μου», ένα από τα ωραιότερα λυρικά της νεοελληνικής ποίησης. Το 1938 κυκλοφόρησε η «Εαρινή Συμφωνία» και προσελήφθη στο Εθνικό Θέατρο.

Στη διάρκεια της Κατοχής, ο Ρίτσος έζησε κατάκοιτος και αρνήθηκε να δεχτεί χρήματα από έρανο όταν κινδύνεψε η ζωή του από τις κακουχίες το 1942. Μετά τα «Δεκεμβριανά», ως μέλος του ΕΛΑΣ, πέρασε από τη Λαμία, όπου συνάντησε τον Άρη Βελουχιώτη. Το 1945 έγραψε τη «Ρωμιοσύνη», ένα ακόμη δημοφιλές ποίημά του, που το μελοποίησε το 1966 ο Μίκης Θεοδωράκης.

Στη διάρκεια του Εμφυλίου Πολέμου εξορίστηκε λόγω της αριστερής δράσης του στη Λήμνο (1948), στη Μακρόνησο (1949) και στον Άγιο Ευστράτιο (1950-1951). Το 1952 επέστρεψε στην Αθήνα και πολιτεύτηκε στην ΕΔΑ. Το 1954 παντρεύτηκε την παιδίατρο Φηλίτσα Γεωργιάδου από τη Σάμο, με την οποία απέκτησε μία κόρη, την Έρη (1955). Το 1956 ταξίδεψε στη Σοβιετική Ένωση ως μέλος αντιπροσωπείας διανοουμένων και δημοσιογράφων και την ίδια χρονιά τιμήθηκε με το κρατικό βραβείο ποίησης για τη «Σονάτα του Σελινόφωτος». Όταν το διάβασε ο σπουδαίος γάλλος ποιητής και συγγραφέας Λουί Αραγκόν (1897-1982) αισθάνθηκε «το βίαιο τράνταγμα μιας μεγαλοφυΐας» και αποφάνθηκε πως ο δημιουργός του είναι «ο μεγαλύτερος από τους ποιητές του καιρού μας που βρίσκονται στη ζωή».

Το 1960 ο Μίκης Θεοδωράκης μελοποίησε τον «Επιτάφιο» και σηματοδότησε την περίοδο της διάδοσης της μεγάλης ποίησης και των έργων του Ρίτσου στο πλατύ κοινό.

Όταν ξέσπασε το πραξικόπημα της 21ης Απριλίου 1967 ο ποιητής συνελήφθη. Μεταφέρθηκε στη Γυάρο και αργότερα στο Παρθένι της Λέρου. Το 1968 τέθηκε σε κατ' οίκον περιορισμό στο σπίτι της γυναίκας του στο Καρλόβασι της Σάμου. Επέστρεψε οριστικά στην Αθήνα το 1970, ενώ το 1973 συμμετείχε στα γεγονότα του Πολυτεχνείου.

Μετά την πτώση της δικτατορίας και τη μεταπολίτευση έζησε κυρίως στην Αθήνα, όπου συνέχισε να γράφει με πυρετώδεις ρυθμούς. Το 1975 προτάθηκε για το βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας. Την ίδια χρονιά αναγορεύτηκε σε επίτιμο διδάκτορα του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και τιμήθηκε με το μεγάλο γαλλικό βραβείο ποίησης «Αλφρέ ντε Βινί». Τον επόμενο χρόνο τιμήθηκε με το βραβείο «Λένιν» στη Μόσχα. Ακολούθησαν αναγορεύσεις του σε διάφορα ξένα πανεπιστήμια: Μπίρμιγχαμ (1978), Καρλ Μαρξ της Λειψίας (1984) και Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών (1987). Το 1986 του απονεμήθηκε το βραβείο «Ποιητής διεθνούς ειρήνης» του ΟΗΕ.

Ο Γιάννης Ρίτσος έφυγε από τη ζωή στις 11 Νοεμβρίου 1990 και ενταφιάστηκε τρεις μέρες αργότερα στη γενέτειρά του Μονεμβασιά. Άφησε πίσω του 50 ανέκδοτες ποιητικές συλλογές. Το κύριο σώμα του έργου του συγκροτούν πάνω από 100 ποιητικές συλλογές, 9 πεζογραφήματα και 4 θεατρικά έργα.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ

- «Ημερολόγιο μιας εβδομάδας» του Πολυτεχνείου Δημόσιο Πάρκο Διείσδυση
- Επαναστάτες Επιτάφιος (Απόσπασμα) Επιτέλους Η Σονάτα του Σεληνόφωτος
- Ο Ωραίος Δραπέτης Παραπλανητικό Προσέγγιση Τ' Άσπρα Βότσαλα
- Τα παιδιά της ΚΝΕ Το Αδιάβατο Υαλουργεία Χώρος Απορριμάτων